

Nr 133.

Av herr **Persson** i Trången **m. fl.**, om anslag till inrättande av centralvärmeanordning i underofficersbostäderna vid Jämtlands fältjägareregemente.

I 5:s kasernetablissemang i Östersund är av en numera föråldrad typ, inom vilken underofficersbostäderna icke äro centraluppvärmda. Detta innebär en så mycket större olägenhet som takhöjden är 3.53 meter, vilket orsakar dels i förhållande till rummen stora fönster, dels att värmen samlar sig på en höjd, där den är till föga nytta. Lägenheternas takhöjd med därav kommande stora och svåruppvärmda rymd i rummen är givetvis orsakad av, att de byggts till samma höjd, som är ofrånkomlig för åstadkommande av föreskriven luftkub i de intill belägna manskapsförläggningarna. Oaktat rummen i underofficerslägenheterna icke kunna anses som stora, är rymden på grund av takhöjden i en lägenhet om tre rum och kök 320 kbm och i en lägenhet om två rum och kök 240 kbm.

Till svårigheten att med nuvarande anordningar uppvärma lägenheterna i fråga bidrager vidare

att på grund av kasernernas konstruktion tvenne rum i varje lägenhet ha två ytterväggar, samt

att trots upprepade reparationer och tätningar vid fönsterfoderna det visat sig omöjligt av avlägsna draget ur rummen; den allmänna uppfattningen är, att draget till större delen kommer sig av de onormalt stora fönstertyorna samt att någon ändring till det bättre icke är att vänta, förrän värmeledning införts.

Till svårigheterna under nuvarande förhållanden bör även räknas, att i fjärde våningen bosatta ha att transportera bränsle uppför icke mindre än 96 trappsteg.

För uppvärmning av ifrågakommande lägenheter om respektive två och tre rum jämte kök finnas respektive två och tre kakelugnar samt järnspisar. Oaktat intensivaste eldning och en bränsleförbrukning, som per år uppgår till ett värde av 300 kronor för de större och 250 kronor för de mindre lägenheterna (denna summa överskrider avsevärt i lägenheter på nedre botten) blir temperaturen i rummen sällan normal och kan aldrig utan oavbruten eldning hållas uppe i 18°. På grund härav äro i varje fall de på nedre botten belägna lägenheterna att anse som hälsovådliga, i all synnerhet för familjer med små barn. Som bevis för uppfattningen i detta stycke må anföras, att de i motsatta flyglar på nedre botten belägna rummen för ogifta underofficerare av läkare förklarats hälsovådliga. Vinterkölden å denna för-

läggningsort är också i genomsnitt starkare än å någon annan förläggningssort i landet.

En anläggning för centraluppvärmning av ifrågavarande lägenheter torde visserligen draga en engångskostnad av omkring 30,000 kronor, men dels är denna kapitalplacering räntabel, dels avlägsnar den en rad nu utgående omkostnader, vilka delvis kunna direkt avräknas från anläggningssumman, dels är den ofrånkomlig för stabilisering av lägenheternas hyresvärde för framtiden. Detta torde framgå av följande

ekonomiska tablå.

I.

Anläggningskostnad	kronor 30,000: —
Avgår: inköp av kaminer till tamburerna, 24 st. utdömda, anslag begärt	» 2,640: —
Återstående anläggningskostnad	kronor 27,360: —

Därutöver bör emellertid vid undersökning av kostnadsfrågan tagas i beaktande:

att kaminernas livslängd icke torde kunna sättas högre än 10 år, varefter kravet på nyanskaffning av dylika för ovanstående summa (2,640 kronor) återkommer, samt

att kakelugnarna under den senaste tioårsperioden dragit en kostnad i omsättning av 5,600 kronor (56 st. à 100 kronor), då desamma på grund av för ringa värmeförmåga i förhållande till den volym, som skall uppvärmas, bli överansträngda och måste omsättas onormalt ofta.

II.

För 12 lägenheter om tre rum och kök blir statens inkomst för värme 2,940 kronor per år och för 12 lägenheter om två rum och kök 2,100 kronor per år enligt nu gällande taxa för centralvärme eller sam-	
manlagt per år	kronor 5,040: —
Avgår bränslekostnader per år	» 3,600: —
Återstår	kronor 1,440: —

utgörande 5 % å det enligt ovan reducerade anläggningskapitalet (27,360 kronor).

Till de ekonomiska synpunkterna hör emellertid även, att hyrorna något torde gå upp, om värmeledning införes, samt att de däremot torde komma att gå ned, om nuvarande omoderna uppvärmningsanordningar i fortsättningen bibehållas. Ute i den allmänna hyresmarknaden inom förläggningssorten moderniseras bostäderna undan för undan genom värmelednings införande, och då detta blivit regel, torde fråga snart uppstå om en kraftig reglering nedåt av hyrorna för inom kasernetablissemnet belägna lägenheter, om de ej dessförinnan försetts med värmeledning.

I samband härmed synes böra erinras om, att innehavarna av de lägenheter, varom här är fråga, icke kunna begagna sig av de efter hand förbätt-

rade möjligheterna att erhålla bostad ute i förläggningssorten, emedan de äro tvångsinkvarterade och därmed skyldiga att som tjänstebostäder mottaga tilldelade lägenheter.

Då numera centraluppvärmning av bostäder i allt större utsträckning räknas icke som lyx utan som en ur hälsosynpunkt nödvändig anordning, torde kasernbostädernas förseende härmed icke i längden kunna uppskjutas. De i Norrland belägna etablissementen synas därvid av givna skäl i första rummet böra komma i åtanke och främst då de bostäder, vilka även eljest äro omoderna och med nuvarande anordningar svåruppvärmda.

Ett förhållande, som även synes böra tagas med i beräkningarna är slutligen, att den inom I. 5:s kasernetablissemment befintliga anläggningen för manskapsförläggningarnas centraluppvärmning när som helst torde vara i behov av förnyelse.

Frågan om värmelednings införande i underofficersbostäderna i I. 5:s etablissement synes icke behöva göras beroende av utgången av nu pågående försvarsutredning, då oberoende härav byggnaderna med sannolikhet torde komma att även i fortsättningen användas för statsändamål, för vilka centraluppvärmda bostadslägenheter komma att erfordras. I samband härmed vilja vi påpeka att det med hänsyn till den rika förekomst av vedbränsle som förefinnes på orten det må tagas i beaktande vid föreslagna övergången till centraluppvärmning att vedeldning skall användas.

På grund av vad sålunda anförts, få vi hemställa,

att riksdagen måtte, för inrättande av centralvärmeanordning i underofficersbostäderna vid Jämtlands fältjägarregemente, anvisa ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

Stockholm den 22 januari 1931.

P. Persson,
Trängen.

P. S. Hedlund
i Häste.

Verner Hedlund,
Östersund.

Johan Olofsson.

Nils Olsson
i Rödningberg.